

ŞECERELERİN NASIL OKUNACAĞINI BİLMEK ARTIK

UNUTULMAYA YÜZ TUTMUŞ BİR SANAT MI?

Barbara J. Andrews

Çeviren İlker Ünlü

Şecere, bir kağıt parçası üzerindeki isim listesinden çok daha fazladır. Gerçek yetiştiriciler için şecere analizi, DNA'dan daha önemlidir çünkü iyi bir yetiştirici genetik sağlamlığı şecereye bakarak okuyabilir.

Safkan köpekler dış görünüşün çok ötesindedir. Çünkü o göze güzel görünen dış kabuğu belirleyen "soy ağacıdır".

Şeceredeki çoğu kennel ismi tanıdık olmalıdır; tabiki bazı köpekler isimlerinin önünde Ch. (şampiyon) ya da GCh. (büyük şampiyon) tanımına sahip olmalı ve ideal olarak bazıları yüksek kaliteli yavru vermesiyle ün yapmış olmalıdır.

Hızlı bir dünyada yaşıyoruz. Bu nedenle herkes artık kestirmeden hızlı şeritte olmak istiyor. Ama siz de fark etmişsinizdir. Bu zincirleme kazalara neden olabilir. Eğer damızlık köpeğin şeceresini inceleyemeyecek kadar meşgulseniz ya da temel genetik prensipleri öğrenmek size vakit kaybı geliyorsa, "üretim programınız" ölümcül bir kazaya doğru gidiyor demektir.

Amerikan Köpek Kulübü kayıtlarına göre, yeni bir yetiştirici üreticiliğe ortalama 5 yıl devam ediyor. Bahse girerim bu şimdilerde 3 yıldan aza düşmüştür. Köpeklerle olan bu değerli hobinizin kalitesini yükseltmek için her gün 3 dakika çok da sayılmamalı. Bunun faydasını daha sonra başarılı bir üretici olarak görebilirsiniz.

Öncelikle, bir şeceredeki ilk 14 köpeğin en az yarısını görmediyseniz oradaki isimlerin size hiç bir şey ifade etmeyeceği gerçeğini kabul edin.

Bir köpek tekrar ediyorsa, yani ismi şecerede birden fazla görünüyorsa, o köpeğe özellikle dikkat edin ve onu iyi araştırın. Köpeği şahsen görmediyseniz bir videosunu elde etmeye çalışın. Fotoğraf hiç yoktan iyidir; ancak dijital düzeltmelerin bugünlerde yaygın olduğunu unutmayın. Kendi üretim programınızdan elimine etmeye çalıştığınız önemli bir hata fotoğraftan silinmiş olabilir.

Anne-baba ve büyük anne-baba genellikle şecerede en baskın genleri temsil ederler; ama durum her zaman böyle olmayabilir. Bu konuya birazdan değineceğiz. Şimdilik o ilk altı köpeğin (anne, baba ve dört büyük anne ve babanın) fenotipini (dış görünüşünü) ve genotipini (genetik yatkınlığını) bilmeniz gerekir.

Bilgili ve objektif bir akıl hocasının önemi büyüktür. Şecerenin hangi kan hattını temsil ettiğine bağlı olarak akıl hocanız yeterince tarafsız olmayabilir. Bu insanın doğasıdır. Belirli bir şecereyi anlamanıza yardımcı olurken bir akıl hocasıyla ilgili en önemli şey: “şeceredeki o altı köpeği ve tercihen kardeşlerini yakından gördü mü?” sorudur.

Şeceredeki özellikle de üçüncü ve dördüncü nesildeki belirli bir köpek planlı bir linebreeding’de kullanıldıysa bunun genetik sonuçlarını arayın. Eğer o köpek tutarlı bir şekilde güzel yavrular verdiyse, genleri daha konsantre dolayısıyla daha güçlü olduğu için o köpeği birinci ya da ikinci nesil olarak kabul edin.

Linebreeding yapılmış baskın bir büyük büyük baba şecerede tekrar tekrar görünüyorsa ilk altı köpek kadar etkisi olabilir.

Ama bir dakika, bir şecere kazasına uğramadan yukarıdaki cümlede bir hata olduğunun farkına varalım. Bugünlerde yapılan linebreeding’in çoğu köpeklerin genetik potansiyellerinin incelenmesinden çok daha ekonomik ve kolay olduğu için yapılmaktadır. Şecerede tekrar eden ortalama bir köpek kötü haber olarak algılanmalıdır. Linebreeding uygulanmış bir şecereye hemen atlamadan önce kullanılan köpeklerin kalitesini araştırmak burada size kalmıştır.

İlk iki nesildeki şampiyon sayısı birilerinin bu köpeklerin kalitelerini kanıtlamak için zaman ve para harcadığı anlamına gelir.

O köpekler üretim başarınızdaki yüksek süratli sol şeridiniz anlamına gelebilir. Eğer şecere ilk üç nesilde birden fazla ırk birincisine sahip değilse bu iki şey anlamına demektir: ya ne kadar iddia edilse de o soyda gerçekten super kalite köpek yoktur ya da yanlış nedenlerle birbirine uymayan şampiyon köpeklerin çiftleştirilmesi üreticisine başarıyı garanti edememiştir. Dişi ve erkek köpekler olağanüstü olsalar da genetik olarak birbirleriyle uyumlu değilse bunun bir önemi yoktur.

Uyumlu bir şecere ne erkek ne de dişi köpeğin görünür (baskın) ya da genlerinde gizli (çekinik) aynı hataya sahip olmaması anlamına gelir.

İdealde ırk tipi ve sağlamlığı için gerekli özellikler bakımından, ikisinin de baskın olması gerekir. Birbirine uygunluğu aynı soy hattından gelmekle karıştırmayın. Dürüst söylemek gerekirse bugün artık çok az gerçek soy hattı kalmıştır. Herkesin bir ya da iki kere şansı dönebilir. Bir şecereye bel bağlamadan önce yavaşlayıp önünüzdeki yola bakmalısınız. Önünüzde okunabilir bir harita (şecere) olmalıdır çünkü bunun kestirmesi olmaz.

Manzaranın size kandırmasına izin vermeyin. Köpekleri görün; şecere okuma konusunda öğrendiklerinizi uygulayın.

Usta yetiştirici olarak, üretim üzerine düzinelerce seminer verdim, ancak yıllar geçtikçe şunu gördüm ki pek çok yetiştirici şeceredeki isimleri okuyabiliyorlar; fakat bu köpeklerin hangi özelliklerinin baskın olduğundan habersizler. Bugün yetiştiriciler köpeğin gerçek kalitesi ve baskın kalıtsal özellikleri yerine ringlerdeki ününe önem veriyorlar.

Ün yapmış bir şampiyondan yavru almak yavruların kolay satılabileceği anlamına gelebilir; ancak bu sizin becerikli bir yetiştirici olarak tanınmanızı sağlamaz.

Ring başarısı, iyi bir handler ve şişkin bir cüzdanla elde edilebilir. Ondan sonra ne yaptığınız size ilgilidir! Temel bilgileri öğrenmek için zaman ayıracağınıza ve bunları bizzat uygulayacağınıza inanıyorum.

Haziran 2008 tarihinde AKC Gazette'in Toy Fox Terrier köşesinden ve 2012 yılı Show Sight Magazine'den derlenmiştir.

http://www.thedogplace.org/GENETICS/Reading-Pedigrees_BJA-133.asp